

SAMENVATTING KORTE BEVRAGING NAAR DE ROL VAN DE HULPVERLENING IN HET ACTUEEL DEBAT OVER RADICALISERING VAN JONGEREN.

**Bevraging sector Jeugdhulp en Gezinsondersteuning Vlaams Welzijnsverbond
19 januari 2015**

Veel organisaties antwoorden hier nog niet rechtstreeks mee geconfronteerd te worden.

Zonder het probleem te willen minimaliseren vragen sommige voorzieningen ervoor op te letten om het probleem niet te overroepen, het probleem stelt zich momenteel niet overal. Men vindt het belangrijk dat het Vlaams Welzijnsverbond er over waakt dat **maatregelen 'op maat' van de problematiek én met de nodige differentiatiemogelijkheden** al dan niet in de voorzieningen kunnen ingezet worden. We moeten opletten met een veralgemening van beleidsplannen voor alle organisaties.

Men stelt vast dat een aantal jongeren afhaakt op onze samenleving owv schoolachterstand, geen perspectief op een job en dus geen financiële middelen om een leven op te bouwen, geen of zeer wisselende betrokkenheid van een onduidelijke thuissituatie,... dit op leeftijd van 17-18jaar. Zij verlaten de jeugdhulpverlening en hiervoor is geen systeem om deze jongere aanklappend op te volgen. Hierdoor zijn deze jongeren zeer kwetsbaar voor algemene uitval in de maatschappij. Gevolg **vatbaar voor "radicalisering"** maar dit wordt dan gezien in een zeer breed perspectief.

Vandaar een grote verantwoordelijkheid van de jeugdhulpverlening.

De jeugdhulpverlening heeft hier een zeer belangrijke **preventieve taak**.

Het **algemeen opvoedings- en begeleidingskader in voorzieningen is daarom ontzettend belangrijk**, bij de diverse aspecten moet je **aandacht hebben voor diverse culturen**.

- In verbinding samenwerken met de jongeren en hun netwerk. Altijd open communiceren!
- Met de jongeren de actualiteit volgen. Velen geven in de bevraging aan dat het erg belangrijk is dit informeel en formeel (groeps gesprekken) nav het nieuws in de groep te bespreken. Het is belangrijk nu gesprekken met de kinderen en jongeren hierover te voeren. Dit gebeurt tussendoor bij de krant of tijdens het zien van het nieuws
- Jongeren ondersteunen in het ontwikkelen van hun identiteit. O.a. hen helpen te kunnen leven volgens de islam als zij dat wensen (ramadan, Suikerfeest, laten vertellen van hun islam verhalen,...)
- Altijd kennismaken en in contact zijn met de context. Context (vrienden) onthalen in de groep op momenten dat dit mogelijk is.
- Sterk inzetten op onderwijs en werk (of de combinatie). Daarom is een nauwe samenwerking met de scholen belangrijk ook mbt onmiddellijke melding van afwezigheden en concrete actieplannen bij evt. schorsing...
- Aandacht hebben voor multiculturaliteit in de voorziening (bij jongeren en begeleiders)
- Sommige organisaties laten zich hiervoor begeleiden door de OTA's (ondersteuningsteam allochtonen). Een open dialoog geeft voor alle partijen de kans om beweegreden te verduidelijken en tot wederzijdse erkenning en begrip te komen. OTA's kunnen daar sterk bij helpen.
- Streng en strikt zijn op uitdrukking van racisme (of vijandigheid) door jongeren en begeleiders.

- Bij OOOC's in het bijzonder:
 - Vragen rond identiteit en religie kunnen een belangrijk onderdeel van diagnostiek vormen. Dit is regelmatig een belangrijk diagnostisch thema
 - extremisme of Islam of cultuur is soms een thema, maar op een enkele uitzondering na draait het daarbij niet om terreur en Jihad. Uiteraard hebben we werk gemaakt om onze begeleiders te trainen om gesprekken te voeren met andere culturen en is er enige globale achtergrondkennis van bv. Islam

Men stelt al jaren vast dat men bij de CKG's en bij uitbreiding de jeugdhulp **vaak té laattijdig** en bij uitbreiding in verhouding tot het Vlaams gemiddelde **te weinig** allochtone gezinnen begeleidt. Soms start een begeleiding na toeleiding via JRB of toegangspoort waardoor het gezin al gekanteld is (en kinderen/jongeren geplaatst raken).

En dit terwijl een groot aantal of zelfs de meerderheid van de schoolgaande kinderen/jongeren van gezinnen in grote steden geboren wordt in een multicultureel gezin en allochtone gezinnen prominent aanwezig zijn in de kansarmoede-cijfers... Het is dus zorgwekkend dat juist deze gezinnen, die uitermate kwetsbaar zijn, vaak te laat instromen.

Men moet zodoende meer preventief inzetten om die doelgroepen sneller te bereiken via laagdrempelige hulpverlening bvb door samenwerking met allochtone verenigingen en gekleurde scholen.

Een aansluitend probleem is hierbij het feit dat er **weinig allochtone medewerkers** in de sector tewerkgesteld zijn.

Sommige leden vermelden de **nood aan een meldpunt** waar men als organisatie terecht kan met vragen indien zich situaties van radicalisering voordoen.

4 reacties specifiek te vermelden:

Steunpunt Jeugdhulp: Mogelijk is als vervolg op het Europees project cultuurgevoelige jeugdhulp hier wel een project rond op te zetten: uitwisseling tussen voorzieningen, vorming... Wat op korte termijn mogelijk is, is het lanceren van een iets diepgaandere bevraging naar noden. Voor meer info zie: <http://www.cultuurgevoeligejeugdhulp.be/nl/home.html>

OTA: aantal teamleden hebben de opdracht gekregen hierrond samen te zitten en een minimum aan bagage te ontwikkelen. Dit betekent wellicht dat zij zullen participeren aan een vorming. Instrumenten omtrent radicalisering moeten bekend zijn (radicaliseringsladder, signaal- en detectie instrumenten en de sociale kaart hieromtrent).

Elegast Antwerpen:

Heeft al langer veel aandacht geschonken aan geradicaliseerd gedrag. Zij werden daar voortdurend mee geconfronteerd bij de crisisopnames van adolescenten bij OOOC Elegast Potgieter. Immers gevaar voor radicalisering is inherent aan de ontwikkeling van jongeren. Dit heeft met zich meegebracht dat diverse mensen in de organisatie know how hebben opgedaan i.v.m. radicalisering allerhande.

Deze problematiek heeft intern een boost gekregen bij de afhandeling met goed resultaat van de begeleiders van Elegast voor een 120 dossiers ingevolge het incident in de Carnotstraat in Antwerpen september 2013. Dit betrof de beweging van radicaliteit in de moslimgemeenschap in Antwerpen. Als gevolg hiervan hebben diverse mensen binnen de organisatie een vorming gevolgd in binnen- en buitenland.

Men vindt het terecht dat in het Vlaams Parlement het departement onderwijs en jeugdhulp aangehaald worden als maatschappelijke, belangrijke actoren in de bestrijding van de radicalisering.

Men het diende het Slim project (Samen Leven In de Maatschappij) in als innovatief project bij het agentschap jongerenwelzijn. Binnen dit project werkte men 3 modules uit: één richt zich tot de jongeren, één biedt handvaten voor leerkrachten en begeleiders en een derde module voor

klasbegeleidingen. Uit de cases van de uitnodiging kan men merken dat radicalisering niet verengd wordt tot de problematiek van de Syrische jongeren, maar dit ruimer bekeken wordt.

Ten slotte willen de suggesties vermelden van een organisatie die werkt met vele jongeren met een andere achtergrondcultuur, een multiculturele organisatie. Men merkt al enige jaren dat de verschillen in cultuur, religie, waarden en normen een thema van begeleiding zijn. Zeker de vele vragen die er leven bij de jongeren en hun zoektocht hieromtrent.

Hun verhaal is erg vergelijkbaar met het algemeen opvoedings- en begeleidingskader zoals hoger vermeld, maar dan veel meer uitgewerkt naar multiculturaliteit.

- Actief contact proberen te krijgen met de Imam van de moskeeën die de jongeren bezoeken. De moskee heeft vaak een belangrijke rol van betekenis in het leven van de jongeren en maakt deel uit van hun context. Het is belangrijk te weten naar welke moskee de jongeren gaan en het gesprek met de Imam aan te gaan. Bvb bij de Ramadan of bij jongeren die vragen om vrijdagmiddag niet meer naar school te moeten gaan om bij het vrijdaggebed aanwezig te zijn... Dit zijn thema's van gesprek en begeleiding.
- We houden veel rekening met geloof: Ramadan, Suikerfeest, gebedsmatjes, halal eten, ... het maakt deel uit van onze werkingen. Heel ons uurrooster aanpassen aan de Ramadan is een evidentie...
- Ons personeelskader is heel divers. We hebben meerdere personeelsleden met allochtone 'roots' (Marokkaanse begeleiders, Afghaanse begeleiders, logistiek personeel...) Ook zij zijn praktiserend moslim, sommigen zijn erkend vluchteling. Hun rol is van onschatbare waarde. De aanslagen in Parijs bvb worden ook door hen ook besproken. De uitleg over het afbeelden van de Profeet, het recht op vrije mening. Dit zijn gesprekken die we actief voeren. Vaak spontaan, maar even vaak in groepsgesprekken die we zelf organiseren rond de thema's die jongeren verwarren. Die groepsgesprekken zijn een belangrijke tool voor ons!
- We hebben vorig jaar een groep van experts samengesteld die ons begeleiden in het werken met jongeren die probleemgedrag stellen. In die groep zaten professionals uit verschillende sectoren. Bvb een psycholoog van het Rode Kruis die jarenlang met straatkinderen werkte, een psychiater van het CGG die veel vluchtelingenjongeren begeleidt, een coördinator van een jeugdhuis, iemand uit het jeugdwerk, mensen van Fedasil. De informatie en adviezen die we toen gekregen hebben helpen ons enorm vooruit in het uitwerken van een aanklappende aanpak en houding tav de jongeren die het moeilijkst te begeleiden zijn. Er is bijzonder veel expertise en kennis buiten onze eigen sector van bijzonder jeugdzorg. Die mensen rond je werking hebben is voor ons bijna een must?
- We hebben ook een groep samengesteld met culturele experts. Zo is er een adviesgroep van volwassen vluchtelingen die ons vaak helpt om moeilijke thema's met jongeren te bespreken. Groepsgesprekken over bvb seksualiteit, gender, beleving van religie, ... gebeuren in aanwezigheid van hen. Die experts gaan vaak ook bemiddelen tussen de jongeren en de organisatie. Zo zijn er op basis van deze gesprekken al wijzigingen in het huishoudelijk reglement geweest. Ze geven ook adviezen in het uitwerken van het pedagogisch kader. Voor de jongeren zijn zij vaak vertrouwenspersonen.
- We hebben veel partners rond ons die een belangrijke rol opnemen tav de jongeren: een bokscub, een voetbalclub, een jeugdhuis. Plekken waar de gasten welkom zijn en die een heel stabiliserend aanbod uitwerken voor de jongeren. Je hebt school, je hebt

jeugdhulp, maar we zorgen er vooral voor dat er een constructieve en stabiele context rond de jongeren is. Waar jongeren een plek hebben en kunnen verankeren.

- We hebben ook een eigen loopclub om jongeren te laten sporten, om ervoor te zorgen dat ze voldoende actieve en zinvolle invulling hebben van hun vrije tijd.
- Staatsveiligheid kwam al een informatiesessie geven aan alle begeleiders rond radicalisering. We proberen ook te volgen wat de gasten online doen en dit ook bespreekbaar te maken.
- Wat voor onze doelgroep ook belangrijk is: proberen te werken met de ouders, ook al zijn ze in het land van herkomst. Dit is geen gemakkelijke opdracht maar het helpt jongeren te stabiliseren.
- Onze psychologen en begeleiders weten wel wat van interculturele hulpverlening. Van het werken met jongeren uit andere culturen. Die kennis is belangrijk en we zetten binnen ons VTO-beleid hier sterk op in. De psychologen coachen ook de individuele begeleiders van de jongeren op dit vlak.

Eddy Van den hove